

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravnništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 105.

V Ljubljani, v sredo 8. maja 1901.

Letnik XXIX.

Ideali radikalnega vsenemštva.

Vse stranke so edine v tem, da je pri zadnjih parlamentarnih borbah zopet storilo radikalno vsenemštvo velik korak naprej. Žalibog se ne da tajiti, da jim je pri tem mnogo pomagal liberalizem med Slovani. Pošteni Slovani sami z žalostjo priznavajo, da je tudi zadnja akcija za Steina proti dr. Šusteršiču pravzaprav le nov naskok vsenemštva proti slovanskim strankam.

Wolf je pri vsenemškem zborovanju povedal, kaj hočejo Vsenemci, a njegova izjava zasluži, da jo po zaslugi kritikujemo.

Rekel je, da vsenemštvo pomeni boj proti Slovanom, proti židom in proti Rimu. To je negativna stran. Pozitivna stran je pa združanje z Nemčijo na razvalinah sedanje Avstrije.

Boj proti Slovanom! Ta boj Vsenemci vodijo že dolgo vrsto let. Proglasili so narodno načelo o gospodujočih in sužnjih narodih. Sebe štejejo med gospodujoče, med one, ki so po svojem plemenu poklicani, da potlačijo slovanski živelj in ustanove sredi Evrope od Hamburga do Adrije veliko nemško cesarstvo, ki imej hegemonijo v Evropi in po svojih kolonijah gospoduj tudi v drugih krajih sveta. Zato je treba Slovane oslabiti. Najbolje se tam oslabi, če se med njimi neti strankarski prepir in se pospešuje boj liberalstva proti kat. strankam. Vsenemci vedo, da ta boj najbolj slabi Slovane. Oni vidijo, da je treba liberalne slovanske stranke vedno podpirati, kadar gredo v boj proti svojemu krščanskemu ljudstvu. Ljudska organizacija najbolj zadržuje napredovanje germanizacije. Gospodarska društva so najboljši jez, ki ustavlja napredovanje vsenemštva. Zato vidijo v podpori liberalnega boja proti ljudski organizaciji sredstvo za prodiranje vsenemštva. Zato so se zvezali tudi s slovensko liberalno stranko in zato so prijatelji vseh, ki jim gredo s svojim gnevom in sovraštvom do voditeljev krščanskosocialne organizacije na roko.

Boj proti židom! rekel je Wolf. Ta boj pa že ni več tako odkritosrčen. Zadnji vsenemški shod je bil na Žofinu v Pragi, in na tem shodu so isti Vsenemci sklenili zvezo z židovsko liberalno stranko. Žida so vražijo Vsenemci samo zaradi plemena. Višje kulturne ali celo verske ideje v tem boju nimajo. Oni židje, ki prisežejo na vsenemški program in se prilagodijo nemškim težnjam, postanejo v istem trenutku njihovi tovariši

in zavezniki, in ti lepi bratje gredo takoj roko v roki skupaj zoper onega, ki jih ovira v njihovem napredku. Saj so pa tudi v svojih nazorih popolnoma prekrvašeni z onim židovskim liberalnim duhom, ki je vodil najhujše boje zoper katoličanstvo. Saj v svojih listih ponavljajo iste laži in predsodke zoper krščanstvo, ki jih je židovski liberalizem že desetletja razširjal in gojil. Proti židom so le tedaj, če so židje proti njim. A navadno se podpirajo med seboj, ker njih skupni sovražnik je krščanstvo.

Boj proti Rimu! To je pa poglavitna ideja, ki jih vodi in jim daje moč in vztrajnost. V vsem drugem so nedosledni. Zvežejo se z liberalnimi Slovani, kakor so se zvezali s slovenskim liberalizmom, zvežejo se z židi, kakor so se pri zadnjih volitvah zvezali z liberalnimi in socialnodemokratskimi židi proti krščanskim strankam, a z neutlesljivim sovraštvom preganjajo katoličane. Sedaj je Wolf napovedal boj tudi drugim nemškim strankam na Češkem, ker mu premalo delajo zoper Rim in zoper »fevdalce«. Na Nemškem se tiskajo vedno nove brošure, ki sramote na najpodlejši način katoliško cerkev. Tu se ne gre za noben umstveni dokaz. Taki pamfleti, kot je Grassmannova brošura o svetem Alfonzu ali pa »More-li Leon XIII. priti v nebesa?« itd., so le šarlatanski izdelki ljudskih sleparjev. A dobro je vse, da je le proti Rimu.

Boj proti Avstriji! To nujno sledi iz prejšnjega. Kdor se bori proti katoličanstvu, mora se boriti proti Avstriji, ki je v večini katoliška. Kdor sovraži slovanstvo, ne more ljubiti Avstrije, katera ima pretežno slovansko prebivalstvo. Kdor dela za Nemčijo, ki se hoče okoristiti na račun Avstrije, mora proglasiti boj proti Avstriji. Značilno je pa, da se sedaj z bojem proti katoliški cerkvi vedno združuje tudi boj proti vladarski hiši. Nemške brošure, ki razglašajo vsenemški boj proti katol. cerkvi, ne pozabljajo opozarjati na to, da je avstrijska vladarska hiša katoliška. Zadnji korak nadvojvode prestolonaslednika je dal zopet povod, da napadajo vladarsko hišo.

Tako vidimo v radikalnem vsenemštvu res celo vrsto najpogubnejših načel. V bistvu so to ravno ista načela, ki jih frimasonstvo že zasleduje celo stoletje. In res, če pogledamo na zvezo, ki se kaže v sistematičnem boju proti katoličanstvu v celi Evropi, moramo priznati, da vključ vsem nacionalnim elementom, ki jih ima vsenemštvo v sebi,

je vendar njegova vodilna in poglavitna sila v frimasonskem načelu: Broj proti katoliški cerkvi in proti Avstriji!

S tem sovražnikom se ima boriti naša država. Če ima še toliko moči, da ga premaga, potem napoči nova doba: V Avstriji se povzdigne katolicizem in Slovani dobe nadvlado. Če pa zmaga velenemštvo, potem imamo kulturni boj, in slov. pokrajine postanejo nemški Kamerun.

Kako obvarujemo naše ljudstvo pred izseljevanjem?

(Narodno gospodarska črtica.)

Vedno naraščajoče izseljevanje našega kmečkega in delavskega prebivalstva v druge pokrajine, zlasti v Ameriko, ima za nas Slovence in posebno za Kranjsko in to osobito za Dolenjsko in Notranjsko najslabše posledice. Kreпка moč naših mladih ljudi se izkorišča na ptujem in ko oslabijo, se pohabijo ali ostaré, tedaj se vračajo zopet v domovino, kjer potem navadno le životarijo, če ne padejo svojim sorodnikom in občinam v nadaljno oskrb. V primeri z mnogimi upi in stroški, s katerimi se podajo v tujino, pribori se malokateri do blagostanja in še to si je pridobil le z izvanredno pridnostjo, varčnostjo, z naporom vseh močij ali pa po naključju; ako bi bil enako priden v domovini, tudi tukaj bi se bil priboril do enake stopinje blagostanja.

V prejšnjih letih je morda ta princip veljal, dandanes pa, ko mora kmetovalec tudi vse kupiti, ko mora veliko izdati za posle, za obleko, za vzdrževanja poslopij, živine, orodja itd. gledati mora, da pridela v večji meri z manjšimi stroški in da od svojih pridelkov kolikor mogoče veliko po primerni ceni spravi v denar. To se doseže le tedaj, če zna sam zemljo umno obdelavati, če se zna z uspehom v bran staviti raznim živalskim in rastlinskim zajedalcem, če si zna pomagati pri raznih uimah, ki vsacega doletijo, če zna svoje pridelke prav shranjevati in jih s pravo ceno prodati in če si zna razmerje med dohodki in stroški prav urediti in po njih živeti. Da pa to izvrši, mora biti precej izobražen.

Od kod pa naj dobi izobrazbo?

Ljudska šola mu podaja osnovno znanje in tudi v nekaterih drugih predmetih pridobi si več ali manj omike. Vse hvale vredno in neobhodno potrebno je dandanes to znanje, vendar dočim se v vsakem stanu vrh tega še za temeljito strokovno znanje in omiko skrbi, ne stori se taisto v jednaki meri za kmetovalčev stan.

S tem, da se je kmetovalčevemu sinu podalo osnovnih nauk, usposobilo se ga je, da je začel misliti in se zavedati, da si mora bodočnost in stan še le priboriti.

Kdor se poda v druge stanove, se od njega zahteva, da si svoje duševne in telesne zmožnosti izpopolni; a o tem pri kmetovalčevem sinu navadno ni govora. Njega se izkorišča v prvo za pastirja, potem za hlapca in ako je bil k vojakom potrjen, ga tam še razvadijo, da se navzame velikomestnih lastnosti: igranja, pijančevanja itd. in ko se povrne domov na očetovo posestvo, se gleda, da se ga kmalu oženi, da se mu posestvo izroči in da se to slednje brezmejno obremenjuje.

Sedaj pa delaj in zadoščuj vsem zahtevam!

Ni čuda, če nima pravega veselja do doma in ga ne zna ceniti!

Učil se ni nič o njega pravem gospodarstvu, vsako delo obnese se mu le za silo, raznim nezgodam se ne zna krepko v bran postaviti, dohodki mu ne krijejo stroškov, pred seboj vidi le nazadovanje; kmalu spozna, naj dela, kakor hoče, iz dolgov se ne bode rešil, nasprotno, v dolgove bode bolj in bolj zabredel, zato živi, kakor pravimo, brez računa; s svojim stanom ni zadovoljen, ker čuti, da mu ne podaja obstanke.

Ali delajo vsi mladi gospodarji tako? — Ne.

Vendar neovrtna je resnica, da jih tako prav mnogo dela, prav veliko posestnikov ravna se pa še po starodavnih navadah, premalo napredka je opazovati in le tam, kjer kak vzgleden veleposestnik, trgovec, duhovnik z dobrim vzgledom obdeluje svoje posestvo, vidi se napredek in čuti se blagostanje.

Zato pa, kakor povsod, mora tudi tukaj požrtvovalno nastopiti idealno misleča duhovska in posvetna inteligenca ter poklicani faktorji, ako hočemo, da bode narod toliko napredoval, da bode našel doma na svojem posestvu svoj obstanek, da bode napredoval v kmetovanju ter da bode ostal to, kar je dosedaj bil: steber človeške družbe in države.

Najlepša prilika se ponuja na deželi č. duhovščini, narodnemu učiteljstvu, obrtništvu, trgovstvu in sploh inteligeni, da v tem oziru našemu ljudstvu stori veliko dobrega.

Ako so ti stanovi vneti za blagor svojih občanov in ako vsak v svojem stanu in po svojih močeh pripomore k temu, da se v občini širijo na temelju napredka razne panoge kmetijstva n. pr. ugledna živinoreja, sadjarstvo, vinarstvo, itd.; ako se posebno upliva na mladino, da se jo vadi v cepljenju, da se ji obudi usmiljenje do živalij, da se ji vcepi ljubezen do rodne kraja, da se ji daje v čitanje knjige gospodarske vsebine, da se nahaja v obližju kmetijske podružnice, da se jih opozarja na mogočo strokovno izobrazbo v kmetijstvu s tem, da obiskujejo kmetijsko šolo, da se jih navdušuje za obisk takih šol, da boljši in premožnejši kmetovalci tudi v istini pustijo svojega za dom namenjenega sina tako izobraziti; ako torej ti stanovi v tem smislu delujejo, potem ne bode treba našemu narodu v tujini si kruha

iskati s pomočjo izseljevanja, kajti z razširjenjem kmetijskega poduka širilo in večalo se bode narodno blagostanje, napredek v kmetijstvu povzdignil bode s a m o z a v e s t kmetovalčev, da ima doma na posestvu svoj obstanek in ga ne bode iskal v tujini.

(Konec prih.)

Državni zbor.

Dunaj, 7. maja.

Izjava nadvojvode Frančiška Ferdinanda.

V seji 12. februarja je vlada predložila izjavo nadvojvode Frančiška Ferdinanda. V tej izjavi je nadvojvoda 28. junija 1900 vprilo cesarja, nadvojvod, ministrov in dostojanstvenikov naznanil, da se hoče poročiti z grofico Zofijo Chotekovo in je za ta zakon dobil dovoljenje od cesarja kot družinskega poglavarja. Nadvojvoda je dalje izjavil, da je zakon morganatičen in da bodoča soproga in otroci iz tega zakona nimajo onih pravic in naslovov, kakor sicer potomci nadvojvod. Torej potomci nadvojvode Frančiška Ferdinanda tudi nimajo pravice do prestola.

To izjavo je gosposka zbornica v seji 11. februarja brez debate vzela na znanje. Poslanska zbornica pa je izvolila odsek, ki je sklenil naslednje poročilo, katero je danes v zbornici kot poročevalec zastopal poljski poslanec Starzynski: Po zakonih in starem izročilu cesarske družine imajo potomci članov iz cesarske družine le tedaj vse pravice, ako so iz ravnopravnih zakonov. Ta ravnopravnost se je v teku časa razvila na podlagi zasebnega prava in avtonomije nemških knezov. In tako pravo je že od nekdaj veljalo v habsburški hiši do najnovejših časov. In to velja tudi glede nadvojvode Frančiška Ferdinanda, kakor je sam slovesno izjavil.

Ta izjava torej ne ustvarja novega prava, ampak le priznava stare zakone in navade. Zato predlaga odsek: Vis. zbornica skleni:

1. Od c. kr. vlade zbornici po najvišjem povelju predložena izjava ces. in kr. visokosti nadvojvode Frančiška Ferdinanda se z vsem spoštovanjem jemlje na znanje.

2. Predložena listina z izjavo se shrani v arhivu poslanske zbornice.

Vsakdo je pričakoval, da bode današnja seja burnejša, nego je bila. Toda vsenemška zveza je zajahala državnega lisca in posameznim govornikom odgovarjala le z medklici. Za te može namreč pšenica ni še dozorela, da bi jo želi mirno in marno. Razprava je trajala sicer do 3. ure, galeriji sta bili napolnjeni, toda posebne zabave gledavci niso imeli.

Grof Palffy je izjavil v imenu konservativnega veleposestva: »Naše prepričanje je, da je izjava nadvojvode Frančiška Ferdinanda doma

Politični pregled.

V Ljubljani, 8. maja

Tirolsko avtonomijsko vprašanje.

V zadnjem zasedanju tirol. dež. zbora je bil izvoljen pododsek sedmih članov, ki naj se dogovori o načelnih točkah, na podlagi katerih bi se uprava Tirolske razdelila v dve kuriji. Poročali smo tudi, da je posl. Brugnara v dež. zboru vložil dotični predlog z nekaterimi načelnimi določili, ki so sedaj v pododseku obveljali in se je posl. Grabmayru naročilo, naj na njih podlagi izdela podroben načrt. Z vsprejetjem načelnih določb pa še nikakor ni zagotovljena končna rešitev avtonomijskega vprašanja, ker bi menda zastopniki ital. dela Tirol najraje videli, da bi se ta del popolno odtrgal od nemškega dela dežele. — Razprava v pododseku je bila silno živahna. Najdaljši razgovor se je vršil o predlogu, naj se sklep jedne kurije, kateremu bi ne pritrdila druga kurija, predloži skupnemu dež. zboru, v katerem imajo seveda Nemci dvetretjinsko večino. Ugovarjali so Italijani, češ, da jim večina ne bo odobrila nobenega sklepa, katerega bi bila zavrgla nemška narodna kurija. To vprašanje je ostalo torej nerešeno, kar seveda ni malenkost. — Drugo težavo je delala finančna stran vprašanja o ločitvi obeh kurij, toda le bolj za Italijane, ker je nemški večini ravno ta zadeva dala povod, da so se pričeli razgovarjati o ločitvi. Italijanski del v primeri z dohodki mnogo več potrebuje za občinske, šolske in gospodarske namene, nego nemški, in radi tega se ga žele iznebiti. Tako vsaj trdijo ital. krogi, ki seveda ne marajo na dan, zakaj je njim tako pri srcu popolna gospodarska ločitev. Konečno se je odsek zjedini na načelu, da dobi ital. del primeroma tretjino vseh dež. dohodkov. Obe skupini pa smeta za svoje potrebe uvesti še posebne naklade na dež. davke, katerih maksimum bi določil dež. zbor. Konečno so se razgovarjali tudi o preosnovi volivnega reda. Italijani zahtevajo zase 68 mandatov v vseh skupinah, torej nad jedno tretjino vseh mandatov v dež. zboru, da se s tem onemogoči svojevoljna prememba novega dež. reda z nemške strani. Govorili so tudi o delitvi veleposestniške skupine. Tu so se zjedini člani na načelu, da naj šest izmed 10 mandatov pripada obema nemškima skupinama, 4 konservativni, 2 liberalni, ostale mandate dobe Italijani. Konečno se je sklenilo, naj se izdela na podlagi teh dogovorov volivni red, v katerem naj se ozira tudi na zahtevo po uvedbi splošne kurije. — Kakor se vidi, še doka manjka do popolne jedinosti v vseh vprašanjih.

Kanalsko vprašanje v poslanski zbornici.

Vladna predloga o gradnji vodnih cest na Češkem, v Šleziji in Galiciji nepopisno razburja razne parlamentarne stranke. Vrše se pogajanja v posamnih klubih ter pri raznih sejah načelnikov strank. Gotovo je dosedaj samo to, da ne obvelja vladna predloga v celem obsegu. Čehi so vneti za sedaj samo za vravno Vltave in Labe ter nekaterih drugih voda, Poljaki pa zahtevajo tudi zase kakih ugodnostij. Odločevali bodo torej zastopniki drugih strank, ki se te dni posvetujejo. Desniški in levičarski načelniki strank se posvetujejo posebej in premotrivajo sedaj češki kompromisni predlog.

Piklerjeva afera v ogerski zbornici.

Včeraj je odgovarjal naučni minister Vlassics na interpelacijo posl. Zichyja glede znane izjave vseučiliškega profesorja Piklerja. Minister je izjavil, da je preiskava dognala, da Pikler ni izrekel podtikanih mu besed. Sploh bi pa minister ravno tako postopal proti profesorju, ko bi res kaj zagrešil, kakor ve čuvati slobodo pouka. Minister je torej verjel lažem profesorja in onih židovskih dijakov, ki so potegnili z njim, ni pa verjel večini krščanskega dijaštva, ki je razločno čulo in umelo izgovorjene besede. Profesor Pikler bo torej še nadalje lahko neovirano širil svoje brezverske in brezdomovinske nazore.

Knez Ferdinand — car macedonski.

Pred kratkim je imel bolgarski knez Ferdinand, kakor poroča „Voss. Zeitung“, v Panogjuristu nek govor, v katerem je slavil

upor v letu 1876 kot izraz bolgarske odločnosti ter izražal željo po nadaljevanju osvobodilnega dela. Odgovarjal je na ta govor divizionar v Plovdivu, general Velčev. Označil je ta mož kneza Ferdinanda kot „bodočega carja Macedonije in zedinjene Bolgarije.“ — Misel je seveda precej lepa in je Ferdinandu gotovo ugajala, a je še dokaj prezigodnja. Evropa ima sedaj pač preveč drugega opravka, nego da bi se pečala z balkanskim vprašanjem, akoravno bi bilo iskreno želeti, da se že enkrat ugodno reši ta pereča zadeva. Pomniti je pa treba tudi, da bo imela pri tem delu važno besedo tudi Srbija, s katero sedaj Rusija nič manj ne simpatizuje nego z Bolgarijo.

Razpor mej Maroko in Francijo.

Ob algijski in marokanski meji se v poslednjem času dogajajo stvari, ki napolnujejo francoske kroge z neko skrbjo. Razni pariški listi trdijo, da je marokanski sultan pismeno naznanil glavarjem v Tuatu, ki so ga prosili pomoči, da sicer ne more pričeti z odkritim sovraštvom proti Franciji, naročil pa je posamnim rodovom ob meji, naj preprečijo vsako prodiranje Francozov proti jugu in naj z napadi v francosko ozemlje ovirajo njih akcijo. Francoski poslanik v Tangerju je dobil naročilo, naj zahteva pojasnil, objednem je pa odpulila tje križarka „d'Assas“. Francoze je konečno razburila tudi vest, da bo sultan pozdravil angleškega kralja. Boje se torej angleških intrig.

Nov opomin na konec vojske.

Londonski list „Times“ je pred nedavnim že opominjal angleške vladne kroge, naj skušajo čim prej končati vojno v Južni Afriki, ker bo vsako nadaljevanje provzročevalo le večjo škodo angleški stvari. Sedaj se zopet oglašajo „Times“, ki dostavljajo poročilo kronstadskega dopisnika sledeče besede: Tekom mrzle letne dobe moramo končati vojsko, ako nočemo, da se podaljša še za jedno leto. Taka eventualnost bo izključena in nagla mirovna pogajanja naj ustavi vsake sovražne nastope, predno zopet ozeleni trava na transvalskih planjavah. — S tem opominom se bržkone tudi že strinjajo mnogi vladni krogi, pred vsem pa Kitchener sam.

Slovstvo.

Slovenska stenografija. Priredil Fr. Novak, c. kr. gimn. profesor. Drugi del. Debatno pismo. V Ljubljani 1901. — Ni še dolgo, odkar je izšel prvi del te knjige. Danes imamo pred seboj že drugo polovico. Kar smo rekli o g. prof. Novakovem „Korespondenčnem pismu“, to velja tudi o novizšli učni knj

ni iskati v nobeni »žlindrie«, zato mej nje govimi volivci ni nobenega, ki bi ne obsojal napada dr. Tavčarja v parlamentu, ki bi ne obsojal, da je pri tej priliki proti vodji katoliškonarodnih Slovencev dr. Tavčar korakal z Wolfovci, ki so prav za prav glavno delo opravljali za — slovenske liberalce. Tako ravnanje zasluži obsodbo vseh poštenih Slovencev. Zato vstaja naše ljudstvo ogorčeno in soglasno obsoja grdi nastop slovenskih liberalcev. Ko bi bila danes volitev, bi kat. narodna stranka še sijajnejše zmagala. To kaže jasno brzojavke naših organizacij, zaupnice naših župan. in društev. Naj nam pove »Narod« tisto društvo v naši organizaciji, ki ne soglaša z obsodbo Tavčarjevega postopanja, mi mu povemo, da za »Narodovimi« brzojankami iz Selske doline, iz Št. Petra, Vrhnike itd. stoji samo par prononsiranih liberalcev, katerim je ljudstvo že opetovano pokazalo, da jih ne mara — Ljudstvo je z zdravim razumom umelo napade. Dr. Tavčar pa za svoj napad ni mogel dobiti družega odobravanja in družega vspeha, nego od redkih svojih somišljenikov par brzojavk brez podpisov iz krajev, kjer so liberalci pri volitvi v peti skupini sijajno propadli. Značilno je, da se »Narod« s tem baha, da so liberalci zmanjšali veljavo nemu slovenskemu poslancu!

Ljubljanski občinski svet ima redno sejo v soboto, dne 11. maja 1901, ob šest h zvečer v mestni dvorani. Na dnevnem redu je: Personalnega in pravnega odseka poročilo o izidu letošnjih dopolnilnih volitev v občinski svet in o ugovoru nekaterih volivcev proti njihovi izvršitvi. Finančnega odseka poročilo o določitvi funkcijske pristojbine županove. Volitev župana. Volitev podžupana. Volitev osmero stalnih odsekov. Dopolnilne volitve v razne posebne odseke.

Glasbena Matica. Ker je sedanji oddelek slušateljev pouka v harmoniji stvarino predmeta dokončal, otvori se v soboto, dne 11. t. m. v šoli Glasbene Matice nov tečaj pouka v harmoniji in v četrti, 16. t. m. nov tečaj pouka v kontrapunktu. Vse one, kateri hočejo svojo glasbeno izobrazbo v harmoniji, kontrapunktu in pozneje eventuelno v kompoziciji spopolniti, opozarjamo na otvoritev teh tečajev, katere vodi koncertni vodja g. Matej Hubad. Oglasila sprejema v uradnih urah (vsak dan od 4—5. ure) šolski vodja g. Fran Gerbič.

Osebnosti. C. kr. namestniški tajnik grof Attems prevzame jutri vodstvo goriškega okrajnega glavarstva. — Finančni minister je imenoval davčnega kontrolorja Antona Oreška v Kranju davkarjem in davčnega oficijala Adolfa Rudo v Ljubljani kontrolorjem. — Deželni nadzornik za davčne urade na Goriškem je imenovan finančni svetnik Milčovich. — Umrl je v Gradcu veliki industrijec pivovarnar Peter pl. Reininghaus v starosti 83 let.

Šulverein na Spodnjem Štajerskem. Predvčerajšnjim so v Mariboru zbrovale podružnice nemškega »Šulvereina« iz Spodnje in Srednje Štajerske. Na dnevnem redu je bil boj utrakvističnim šolam, ki menda nemške manjšine duše, in ustanovitev lastnih nemških šol. V najbližji bodočnosti se bode odprla nemška šola v Slovenjem gradu, potem pride na vrsto Šoštanj. Storjeni so koraki, da mnogo nemških šol sprejme v oskrb dežela. Za nemško šolstvo, za zidavo šol se je v preteklem letu dalo 372.224 K. Tudi Berolinci so pošiljali svoje marke za ponemčevanje lepe Štajerske.

Častno občanstvo. Občinsko starešinstvo v Velikem dolu je imenovalo vladnega svetnika g. dr. Petra Laharnerja častnim občanom. Tudi občinsko starešinstvo v Štanjelu je imenovalo g. dr. Petra Laharnerja častnim občanom.

Obč. volitve v Gorici bodo za III. vol. raz. dne 28. t. m., za II. raz. dne 31. t. m. in za I. razred dne 3. junija. Vseh obč. svetnikov se bode volilo 12.

Svetnika Schwarza povozil vlak. Iz Trsta se poroča, da je včeraj namestniškega svetovalca Friderika viteza Schwarz z a povozil vlak. Vodil je komisijo ob vodovodu pri postaji Grinjan. Po dovršeni komisiji podal se je s svojima spremljevalcema nazaj proti postaji in sicer po železniškem tiru. Nedaleč od postaje pridvila sta jim nasproti na obeh tirih dva vlaka.

Schwarzova spremljevalca sta hitro skočila na stran, Schwarz pa je zagrabil jeden železniški stroj in ga treščil ob drugega. Svetnika Schwarza so težko ranjenega pripeljali v tržaško bolnico, kjer so mu odrezali eno nogo. Po preteku štirih ur je svetnik Schwarz umrl.

Izpred sodišča. Kurat Mlejnik je bil danes obsojen na štiri mesece lahkega zapor, ker se ga je obdolžilo razžaljenja Veličanstva. Ničnostna pritožba se takoj uleži od zagovornika.

Štajerska odvetniška zbornica. Odsek štajerske odvetniške zbornice je jednako drugim ustavil delovanje in bo o tem poročal na sobotnem izrednem obnem zboru.

Skofjasko sinodo v Krku namerava škof dr. Mahnič sklicati meseca septembra t. l.

Poroke. Poročil se je 6. t. m. g. Pero Mervoš, c. kr. stotnik pešpolka št. 87 z gospico Jelko Filipičevo, hčerko celjskega rodoljuba g. dr. Lud. Filipiča. — V Gorici se je poročil v cerkvi sv. Ignacija na Travniku g. Vekoslav Zajec, družabnik trdke Konjedic & Zajec, z gospodično Olga Konjedič, hčerko veleposestnika in župana v Plavah. — Dne 18. t. m. se v Gradcu poroči gosp. dr. Herm. Eisl, podtajnik v žel. ministerstvu, z gospod. Erno Mayer, hčerjo bankirja g. E. Mayerja.

Laški odvetnik v preiskavi. Proti kolovodju laške stranke v Voloskem, odvetniku dr. Constantinu, se vodi kazenska preiskava radi zločina po § 209. kazenskega zakona.

Obsojeni četovodja. Husarski četovodja Aleksander Bötis je na Koroškem sunil s sabljo husarja J. Vörösa v prsa trikrat s tako silo, da se je Vörös mrtev zgrudil. Vojaško sodišče je surovega četovodjo sedaj degradiralo in obsodilo v 18mesečno ječo.

Smrtna kosa. Dne 6. t. m. je umrl na svojem posestvu na Bloški polici širem slovenskih in hrvaških pokrajin poznani g. Matija Modec, po domače »Matija polški« v jako visoki starosti.

Nova šola se je slovesno otvorila predvčerajšnjim v Turjaku.

Sin proti očetu V Št. Andrežu pri Polzeli je Anton Breznikar, vrnivši se od vojaškega nabora, napadel lastnega očeta z nožem ter ga nevarno ranil. Suroveža so zaprli.

Izobraževanje slovenskih zidarjev. O zidarski šoli v Renčah se poroča: V nedeljo je bil na tej šoli slovesen sklep petega šolskega leta. Voditelj te šole, gosp. nadučitelj

advokatov je v advokatskih krogih zadovoljil. Pričakuje se, da bodo advokatske zbornice zopet pričele poslovati. Tu so za ex offio zagovornike morali namestu odvetnikov te dni nastopati avskultantje.

Zofija, 7. maja. Tukajšnje dijaštvo, vsi gimnazijci, profesorji, meščani, uradniki, so priredili v proslavo protiturške vstaje slavnosten obhod po mestu. Pred knežjo palačo so klical manifestantje: „Doli s Turčijo! Doli s carizmom“. 30 dijakov je aretovanih.

Carigrad, 7. maja. Mej porto in poslaniki je došlo do ostrega konflikta, ker je turška poštna direkcija izdala nalog, da se pošiljatve, katere sprejemajo inozemski poštni uradi v Turčiji odpirajo in dostavijo potom turškega upravnega urada. Ako se tej zahtevi ne ugoti, zagrozila je Turčija, da turške železnice tuje pošte ne bodo prevažale. Turčija je zahtevala, naj se tuji poštni uradi v Turčiji odpravijo. Turčiji se je zagrozilo s silo, nakar se je udala.

Bruselj, 8. maja. Te dni je došlo poročilo o veliki zmagi burskega generala Delareya pri Lopfenteinu. Porazil je 29. m. m. Babingtonovo armado. Zajel je ves njegov tabor in mu vzel vse topove.

Bruselj, 7. maja. Preds. Krüger računa, da je še vedno 24.000 Burrov, mej njimi 10.000 Afrikandov pripravljenih za boj. Dewet, v kate-rega taboru je predsednik Steyn, reorganizira svoje moštvo in bo po tem dovršenem delu takoj nastopil ofenzivo v državi Oranje.

London, 8. maja. V mesecu aprilu so glasom uradnega izkaza angleške izgube bile naslednje: Ubityh je

bilo 8 častnikov in 122 mož, 20 častnikov in 206 mož ranjenih, Buri so ujeli tri častnike in 93 (!) mož. — Angleži imajo sedaj 23.080 ujetih Burrov; mej temi je 2746 mož, 6083 žena in 14.251 otrok.

Berolin, 7. maja. Iz Pekina poročajo, da se grof Waldersee sredi junija povrne v domovino, ako se položaj v Kini ne poslabša.

Petrograd, 7. maja. Ruski vo-jaki so v Mandžuriji ujeli vodji upor-nikov Fundutunšena in njegovega pomagača Sišeivančina. Pri Sinbinpu je polkovnik Graissnov nabil 4000 Kitajcev.

Umrli so:

7. maja. Rajko Tavčar, črevljarski sin, 3½ meseca, Emonska cesta 10, bronhitis capill.

V bolnišnici:

5. maja. Dr. Leon Filafiero, c. kr. notar, 66 let, lithariis vesicae degeneratio cordis. — Friderik Koman, sin založnika pive, 5 let, nephritis post scarlatina. — Anton Filipič, kajnarja sin, 15 let, jetika.

6. maja. Ivana Matičič, dnarica, 28 let, jetika.

Tržne cene v Ljubljani.

Tedensko poročilo
od dne 27. aprila do dne 4. maja

K	h	K	h
Goveje meso I. v. kg	1.28	Pšenična moka 100 kg	27.70
„ II. „ „	1.10	„ „ „	16.60
„ III. „ „	0.96	Ajdova „ „	29.10
Telečje meso „	1.32	Fizol, liter „	24.10
Prasičje „ sveže „	1.60	Grah „ „	40.10
„ „ prek. „	1.70	Leča „ „	20.10
Kostrunovo meso „	1.80	Kaša „ „	20.10
Maslo „ „	2.40	Ričet „ „	18.10
Surovo maslo „	2.10	„ Pšenica „ 100 kg	18.10
Mast prasičja „	1.40	Rž „ „	14.60
Slanina sveža „	1.32	Ječmen „ „	15.40
„ „ prekajena „	1.60	Oves „ „	14.10
Salo „ „	1.32	Ajda „ „	18.10
Jajce, jedno „	5.10	Proso, belo „	14.10
Mleko, liter „	20.10	„ navadno „	13.10
Smetana, sladka liter	80.10	Koruza „ „	5.10
„ „ kisl. „	80.10	Krompir „ „	5.10
Med „ „ kg	1.50	Drva, trda, m³	7.50
Piščanec „ „	1.50	„ mehka „	5.50
Golob „ „	50.10	Seno, 100 kg	4.80
Raca „ „	1.10	Slama „ „	4.40
Zajec „ „	1.10	Stelja „ „	1.10

Žitne cene
dne 7. maja 1901.
(Termin.)

Na dunajski borzi:
Za 50 kilogramov.

Pšenica za maj-junij	K	7.88	do 7.89
„ „ jesen „	7.98	7.99	
Rž za maj-junij „	7.84	7.88	
„ „ jesen „	7.14	7.15	
Turšica za maj-junij „	5.59	5.60	
„ „ juli-avgust „	5.67	5.68	
„ „ september-oktober „	5.86	5.87	
Oves za maj-junij „	6.97	6.98	
„ „ jesen „	5.96	5.97	

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za maj „	K	7.66	do 7.68
„ „ oktober „ <td>7.68<td>7.69</td><td></td></td>	7.68 <td>7.69</td> <td></td>	7.69	
Rž za oktober „ <td>6.54</td> <td>6.55</td> <td></td>	6.54	6.55	
Oves za oktober „ <td>5.67</td> <td>5.69</td> <td></td>	5.67	5.69	
Koruza za maj „ <td>5.28</td> <td>5.29</td> <td></td>	5.28	5.29	
„ „ julij „ <td>5.37</td> <td>5.38</td> <td></td>	5.37	5.38	

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška „	K	7.90	do 8.30
„ „ južne žel. „ <td>8.10</td> <td>8.40</td> <td></td>	8.10	8.40	
Rž „ „ „ <td>7.90</td> <td>8.15</td> <td></td>	7.90	8.15	
Ječmen „ „ „ <td>7.30</td> <td>8.25</td> <td></td>	7.30	8.25	
„ „ ob Tisi „ <td>7.20</td> <td>8.25</td> <td></td>	7.20	8.25	
Koruza ogerska „ <td>5.70</td> <td>5.75</td> <td></td>	5.70	5.75	
Činkvant „ „ „ <td>6.90</td> <td>7.20</td> <td></td>	6.90	7.20	
Oves srednji „ <td>7.10</td> <td>7.20</td> <td></td>	7.10	7.20	
Fizol „ „ „ <td>8.00</td> <td>10.10</td> <td></td>	8.00	10.10	

Meteorološko poročilo.
Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 756.0 mm.

Čas opa- zovanja	Stanje nebo- metra v mm.	Tempe- ratura na Celsiju	Veljav.	Nebo	Poševica v 24 urah
7.9 zveč.	726.4	10.4	sl. sever	dež	
8.7. jut.	726.5	10.2	sl. vzhvz		

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina
je
najboljša mizna in osvežu-
joča pijača, 10 16
katera je preskušena pri
kašlju, vratnih boleznih, želod-
čnem in mehurnem kataru.

Izvirek: Giesshübl Sauerbrunn,
želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovi varih.
Prospekti zastoj in franko.
V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih
specerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in
vinom.
Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Lassnik-u v
Ljubljani.

V Trubarjevih ulicah št. 2, poleg
sv. Jakoba mostu, se dá v najem

stanovanje
v I. nadstropju, obstoječe iz 3 sob, slu-
žniške sobe, kuhinje, shrambe, kleti in pod-
strešja za 1. avgusta 1901 za skupno na-
jemščino 400 gld. — Stanovanje se lahko
ogleda od 11. do 12. ure dopoldne.
Natančneje pri hišnem gospodarju ka-
tehetu Ivanu Smrekarju, II. nadstropje.
466 3-2

Ustanovljeno leta 1870.
Izdelovalnica perila za gospode, dame in otroke
Iz blaga od B. Schroll-a, Graumann-a in Siegel-a.
Nikako manjvredno tovarniško, marveč najskrbneje domače delo.
Za izborna dela in najreelneje postrežbo jamči trdka
C. J. Kamann, Ljubljana,
Mestni trg šte. 8,
Založnik perila raznih c. in kr. častniških uniform.
zavodov.
Tu je v zalogi originalno dr. Gustav Jägerjevo vol-
neno perilo, vsake vrste kopalno perilo, Pless-ovi, Hükel-
ovi, Pichler-jevi klobuki iz dlake in lodna, najboljše v
žokih, nogavicah, kravatah, modroih in žepnih roboih,
razno drugo modno in pleteno blago za gospode, dame in
otroke itd. itd.
Lastna izdelovalnica predpasnikov, bluz, spod-
njih kril, jutranjih in spalnih sukenj itd.
Cene so v primeri z dobroto blaga brez konkurence.

Ko bi se pripetilo, da bi kupce bil nezadovoljen s kakim pri meni kupljenim blagom, ga rad
zamenjam ali pa na zahtevo vrnem denar. 1092 26-8

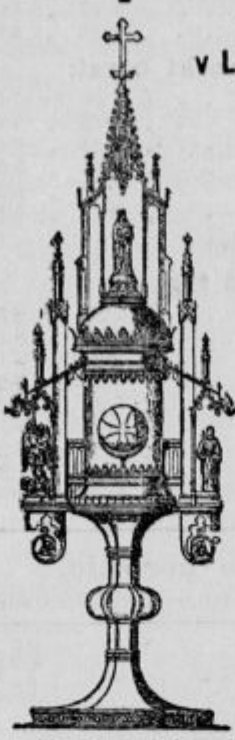
Štajerska
ROGAČKA
KISELA VODA **Gempel** in Styria-vrelec
OSVEŽUJOČA PIJAČA. Nepresegljiva zdravilna voda.

Zastopnik za Kranjsko:
Mihael Kastner
v Ljubljani. 351 35-6

Najprimerneje priložnostno
darilo za mladino so
Pomladni Glasi
ki so jih izdali ljubljanski bogoslovci dosedaj deset zvezkov.
Dobé se še razen I. in II. vsi letniki in sicer nekateri krasno
vezani po 1 K 80 h, v platno po 1 K 10 h, v polplatno po 80,
ozir. 70 h, broširani po 60, 50, ozir. 40 h.
Naročajo se po vseh knjigarnah in v semenišču.

V Olševku na Gorenjskem 80
na prodaj
stare orglje,
pripravne še za kako majhno cerkev, po
jako nizki ceni.
449 6-4 Janez Sajovic, ključar.

Leopold Trafnik
pasár in srebrar
v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27

se priporoča prečistiti du-
hovščini, cerkvenim pred-
stojništvom in dobrotnikom
cerkvá v strokovno umetno
izdelavo raznovrstnega
**cerkvenega
orodja,**
kakor:
tabernaklje, mon-
štrance, kelihe,
svečnike, lestence,
svetilke itd.
iz zanesljivo najboljšega ko-
vinskega blaga.
V zalogi pa ima mnogo že
izgotovljenih, krasnih
predmetov.
Stare predmete prenavlja,
posrebi in pozlati po naj-
nižji ceni.
Slavnemu občinstvu pa priporoča lastne izdelke
in veliko zalogo električnih svetilk v raznih
oblikah, prenavlja tudi stare svetilke v uporabo
električne razsvetljave. — Postrežba zanesljivo točna,
cene nizke. 133 30-22

Naznanjam, da sem svojo
odvetniško pisarno
odprl
v Mariboru v Kolaričevi hiši,
poleg poslopja za c. kr. okrož. sodišče (Gerichtshof, Mariengasse).
Maribor, dné 5. maja 1901.
Dr. Franjo Rosina,
dosedaj odvetnik v Ljutomeru.

Koledar
katoliškega tiskovnega društva
v Ljubljani za l. 1901
z jako zanimivo in rabno vsebino, z ime-
nikom učencev za več ko 400 šolarjev,
z zapisnikom bolnikov, gospodarskim za-
pisnikom itd. stane v „Katoliški
Bukvarni“ krasno vezan 2 K 30 h,
po pošti pošiljan 10 h. več.

Umetnijski zavod
za slikanje na steklo
B. ŠKARDA v Brnu.
Izdeluje zlasti:
cerkvena okna
različne izvršitve.
Ceniki in strokovni
svet brezplačno.
Osemkrat odlikovan s prvimi darili

Razpis natečaja.
V Osilnici ob Kolpi zidalo se bo
novo poslopje za dvorazredno ljudsko šolo.

Za to stavbo potrebna dela pri podiranju in kopanju, potem kamnoseška, tesarska,
kleparska, zidarska, mizarska, ključavničarska, barvarska, steklarska in slikarska se raz-
pišejo s tem v oddajo potom javnega pogajanja.
Dotični načrti, merila, proračuni stroškov in pogoji, kakor tudi vsa potrebna pojasnila
so pri občinskem uradu v Osilnici ob Kolpi razpoloženi od danes naprej na vpogled
vsakemu in vsaki čas.
Glasom proračuna stroškov znašajo stavbni stroški skupno svoto 19.456 K 62 h.
Ponudbe, katerim je napraviti primeren naslov in priložiti varščino v znesku 10%
ponudbene svote, naj se vpošljejo brez vseh stroškov
najkasneje do všteteja 25. maja 1901
podpisanemu odboru v roke njegovemu načelniku Josipu Ožura, občinskemu predstojniku
v Osilnici.
Vsa prej navedena in samo ta dela oddala se bodo skupaj le enemu podjetniku.
Podpisani odbor pridrži si pravico proste odločitve glede sprejema te ali one ponudbe,
katere bodo zadostovale navedenim in razum t h tudi v postavi z dné 26. grudnia 1893
drž. zak. št. 193 označenim pogojem.
Odbor za zidanje novega šolskega poslopja v Osilnici,
dné 5. maja 1901.

Zaloga „Styria“, „Helikal“,
„Austria“ in „Stefanie“-koles
prave J. Reithofer-jevih sinov pnevmatike,
katere ponudim po isti ceni, kakor v tovarni.
Priporočam svojo naj-
večjo in najbogatejšo, obče-
znano veliko izbero vsako-
vrstne zlatenine in
srebrnine v secesiji,
posebno
lepe poročne prstane
prave švicarske žepne ure, budilke, stenske ure, prstane itd. itd.
Namizne oprave (Besteck) in najboljše šivalne stroje vse to po
najnižjih cenah in z jamstvom. 28 34
Vabim na obilni obisk in ogled
z vsem spoštovanjem
Fr. Čuden, urar in trgovec
v Ljubljani, Mestni trg šte. 25, nasproti rotovža.
Ceniki brezplačno in poštine prosto.

Dunajska borza.			
Dné 8. maja.			
Skupni državni dolg v notab	98-55	20 mark	23-51
Skupni državni dolg v srebru	98-00	20 frankov (napoleonor)	19-09
Avstrijska zlata renta 4%	118-—	Italijanski bankovci	90-55
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	97-55	C. kr. cekini	11-31
Ogerska zlata renta 4%	117-50	Dné 7. maja.	
Ogerska krona renta 4%, 200	93-15	3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	181-—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1671-—	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	170-50
Kreditne delnice, 160 gld.	693-50	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	209-—
London vista	240-32 1/2	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95-20
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-47 1/2	Tisine srečke 4%, 100 gld.	141-35
		Dunavske vravnave srečke 5%	258-50
		Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	106-50
		Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-35
		Priporočne obveznice državne železnice	424-50
		južne železnice 3%	347-50
		južne železnice 5%	123-75
		dolenjskih železnic 4%	—
		Kreditne srečke, 100 gld.	399-—
		4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	400-—
		Avstrijskega rubežnega križa srečke, 10 gld.	49-25
		Ogerskega	5
		Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	16-50
		Rudolfove srečke, 10 gld.	58-—
		Salmove srečke, 40 gld.	200-—
		St. Genois srečke, 40 gld.	234-—
		Waldsteinove srečke, 20 gld.	390-—
		Ljubljanske srečke	58-75
		Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	280-50
		Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6210-—
		Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	885-—
		Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	96-50
		Splošna avstrijska stavbinska družba	149-—
		Montanska družba avstr. plan.	462-50
		Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	442-—
		Papirnih rubljev 100	253-75

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za izgube pri šrebanjih, pri izšrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako šrebanje.
Kulanična izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
I., Wallzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostih
papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocoga
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.